

Activiteitenoverzicht 2022

Kunsten'92

Inhoud

Voorwoord	3		
Taskforce culturele en creatieve sector	6	Paradisodebat	44
Tweede Kamer	15	Fair Practice Code	51
Gemeenteraadsverkiezingen	20	KUNSTEN2030	68
Erfgoedplatform	27	Kunsten '92	77
Europaplatform	33	- Leden	78
Cultuureducatie	36	- Bestuur	83
♥rt for Ukraine	39	- Kantoor	89
		Colofon	91

2022 was een jaar vol tegenstrijdigheden. Waar we begonnen met een lockdown die niet goed viel uit te leggen en ook geen recht deed aan de protocollen die door de Taskforce waren ontwikkeld, konden we in de loop van het jaar langzaam terugkeren naar een open samenleving, waar ook grootschalige festivals en concerten weer mogelijk waren. Bezoekersaantallen bleven nog achter, maar ook dat loste zich langzaam op en we zien zelfs een zekere vernieuwing, zoals onlangs bleek uit de cijfers van de Museumvereniging.

Tegelijkertijd werden we geconfronteerd met de gruwelijke oorlog in Oekraïne, een daaropvolgende energiecrisis en inflatie. Vanuit de Taskforce worden al deze gevolgen gemonitord en aan de orde gesteld, zowel bij Rijk als medeoverheden. Ook is vrijwel meteen de actie hArtforUkraine opgestart, waarin alle informatie over benefietconcerten en vele andere acties kon worden gedeeld. De vreselijke oorlog duurt voort en staat permanent op ons netvlies.

Inhoudelijk is Kunsten '92 al in 2021 begonnen met het entameren van een stelseldiscussie. Met KUNSTEN2030 zijn we een aantal sessies gestart vanuit de gedachte: als we de wereld opnieuw zouden kunnen inrichten, hoe zou de culturele en creatieve sector er dan in 2030 uitzien? Uit deze sessies is in 2022 een visiestuk gedestilleerd dat bedoeld is om het debat over de toekomst van het stelsel van enige zuurstof te voorzien. Ook het Paradisodebat 2022 stond in het teken van KUNSTEN2030. De gesprekken over het stelsel zijn thans in volle gang en wij hopen dat dit visiestuk bijdraagt aan de verbreding van de discussie en aan een betere verankering van de verantwoordelijkheden in alle lagen van de overheid.

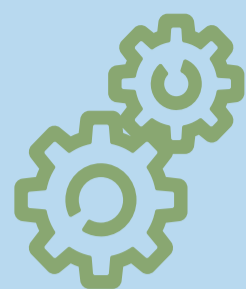
Daarnaast hielden de Gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 ons bezig. De stukken die wij daar omheen hebben gepubliceerd, de handreiking voor cultuur en een erfgoedpamflet, zijn ook nu nog relevant en mogen best nog eens bekeken worden.

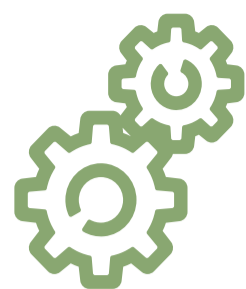
Zoals ieder jaar bleef Kunsten '92 de blik ook breder en verder richten dan de actualiteit, met inspirerende samenwerkingen en op de lange termijn gerichte projecten. Hierin voelen we ons steeds gesteund door onze leden, bestuur en samenwerkings- en overlegpartners. Heel veel dank aan allen die zich betrokken hebben getoond en hebben bijgedragen aan onze opgave om het belang van de culturele en creatieve sector zo goed mogelijk zichtbaar te maken en het draagvlak te verbreden

Voor Kunsten '92 was 2022 ook het jaar waarin we afscheid namen van voorzitter Jan Zoet, waarin twee nieuwe covoorzitters en vier nieuwe bestuursleden aantraden en waarin we voorsorteerden op de aanstelling van een nieuwe directeur. Kunsten '92 bestaat 30 jaar en de vereniging is in die jaren alsmaar actiever en relevanter geworden. Ik wens het bestuur, het bureau en mijn opvolgster **Astrid Weij** veel succes in de komende, ongetwijfeld woelige, jaren.

Marianne Versteegh, algemeen secretaris (tot 31 maart 2023)

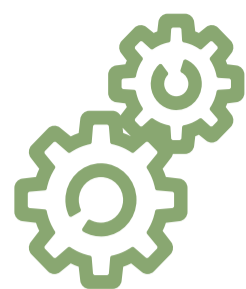

Taskforce culturele en creatieve sector

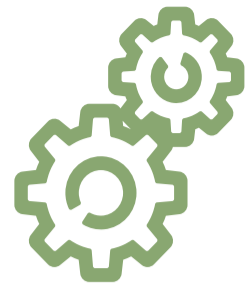
De Taskforce culturele en creatieve sector begon het jaar met een ontmoeting op donderdag 13 januari met de nieuwe staatssecretaris van cultuur en media, Gunay Uslu, drie dagen na haar installatie. Behalve kennismaking stond overleg over de meest urgente zaken van dat moment op de agenda.

Op 25 februari 2022 werden alle coronamaatregelen losgelaten. In januari en februari was met name door de cultuursector opgeroepen tot versoepeling, ('Kapsalon theater' en een oproep van prominente toezichthouders in de cultuur) en had de taskforce een Openings- en herstelplan gepresenteerd.

De effecten van de maatregelen waren na 25 februari niet direct voorbij, omdat het publiek niet direct in dezelfde getalen als voor corona terugkeerde naar musea, theaters, monumenten, presentatie-instellingen, poppodia en festivals. De taskforce heeft hier meerdere malen aandacht voor gevraagd en bovendien de Rijksoverheid en de gemeenten opgeroepen om erop toe te zien dat de coronasteun voor cultuur – die gemeenten hadden ontvangen van het Rijk – ook daadwerkelijk aan de lokale culturele infrastructuur, inclusief de makers en zzp'ers, ten goede kwam.

Op 24 februari 2022 viel Rusland Oekraïne binnen. Deze schokkende oorlog, die helaas nog steeds voortduurt, leidde in binnen- en buitenland tot afgrijzen en afkeuring. De Nederlandse culturele en creatieve sector uitte direct zijn solidariteit met Oekraïne, met de door de taskforce opgezette actie hArtforUkraine. Meer hierover verderop in het Activiteitenverslag.

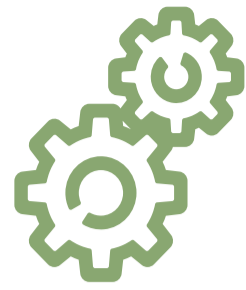

Taskforce

De oorlog in Oekraïne leidde behalve tot vele slachtoffers ook tot grote stijgingen van de energieprijzen en tot hoge inflatie in Europa. Voor de Nederlands cultuursector, die net begon op te krabbelen na de coronacrisis, resulteerde dit in nieuwe financiële problemen.

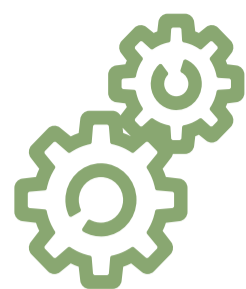
Gunay Uslu, staatssecretaris voor cultuur en media, en
Marianne Versteegh, algemeen secretaris van Kunsten '92.

Taskforce

De taskforce heeft in meerdere brieven opgeroepen tot financiële compensatie voor de sector. In de Najaarsnota werd bekend dat er bij het ministerie van OCW € 400 miljoen en bij gemeenten € 300 miljoen beschikbaar was voor compensatie en hogere indexatie voor maatschappelijke sectoren. Ook hier heeft de taskforce ferm gepleit voor het daadwerkelijk laten terechtkomen van deze gelden bij de culturele instellingen.

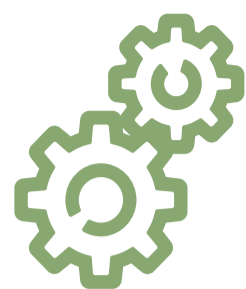

Taskforce

Brieven, persberichten en nieuwsbrieven van de Taskforce culturele en creatieve sector:

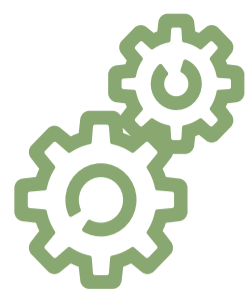
- Taskforce vraagt kabinet om helder perspectief
(12 januari 2022)
- Open de culturele sector!
(13 januari 2022)
- Nauwelijks versoepeling voor de cultuursector
(14 januari 2022)

Taskforce

- Dit is het Openings- en herstelplan dat de culturele sector nodig heeft
(19 januari 2022)
- Toezichthouders aan kabinet: open de culturele sector!
(24 januari 2022)
- Versoepelingen bieden beperkt soelaas voor de culturele sector
(25 januari 2022)
- Reactie Taskforce op 5e steunpakket (7 februari 2022)
- Eindelijk open!
(15 februari 2022)
- Brief Taskforce CCS voor Kamerdebat morgen over steunpakket cultuur
(9 maart 2022)
- Paraat, voor het geval corona terugkomt (11 mei 2022)
- Reactie taskforce op Hoofdlijnenbrief 'Herstel, vernieuwing en groei' van het kabinet (7 juni 2022)

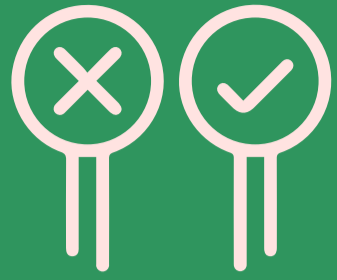

Taskforce

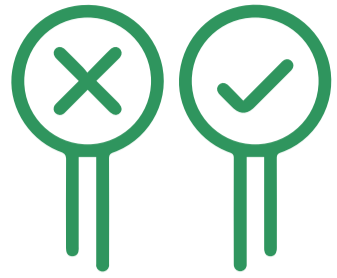
- Taskforce: Corona-maatregelenladder
(6 juli 2022)
- Taskforce: nu maatregelen nodig om culturele sector open te houden
(14 september 2022)
- Brief taskforce: energiepakket voor cultuur dringend nodig
(18 oktober 2022)
- Eerste reactie Taskforce op Najaarsnota
(22 november 2022)
- Brief taskforce: besteed gelden najaarsnota aan cultuur
(12 december 2022)

Digitale update door de taskforce vanuit Pakhuis de Zwijger, met o.a. Peter van den Bunder, Natasja van den Berg, Jörgen Tjon a Fong, wethouder Touría Meliani en Jan Zoet.

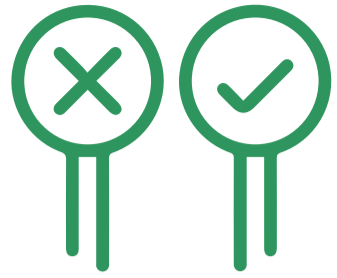
Twede Kamer

Hoofdpijnenbrief cultuur 2022

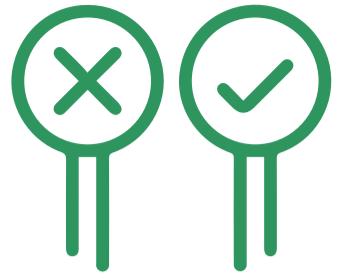
Op 15 juni 2022 vond het commissiedebat in de Tweede Kamer plaats over de 'Hoofdpijnenbrief cultuur 2022: Herstel, vernieuwing en groei'.

In deze brief gaf staatssecretaris Gunay Uslu (van cultuur en media, in januari 2022 aangetreden) invulling aan de extra middelen uit het coalitieakkoord die het nieuwe kabinet in 2022 beschikbaar stelde. Ter voorbereiding van dit debat heeft de Taskforce culturele en creatieve sector in een brief aan de Tweede Kamer op het herstelplan gereageerd en punten van aandacht meegegeven op het gebied van herstart, arbeidsmarktpositie, makers, jongerencultuur en innovatie.

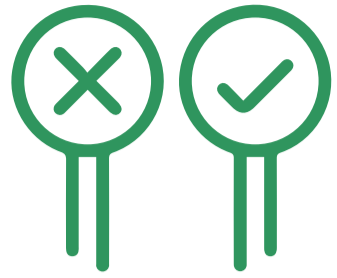
Voor het begrotingsdebat cultuur (WGO Cultuur) op 14 november 2022 stuurde Kunsten '92 de cultuurwoordvoerders in de Tweede Kamer een aantal vragen, ook in reactie op de Meerjarenbrief [‘De kracht van creativiteit’](#) van staatssecretaris Uslu. De vragen gingen o.a. over de herziening van het stelsel, de arbeidsmarkt en de zorgplicht voor de toegankelijkheid.

In september heeft Kunsten '92 ten behoeve van het debat Pakket Belastingplan 2023, een oproep aan de Kamer gestuurd om de voor de culturele sector zeer belangrijke giftenaftrek, ook voor hoge giften, te behouden. In dit pakket was de maatregel opgenomen om de periodieke giftenaftrek te begrenzen op 250.000 euro per jaar. (Uiteindelijk hebben zowel Tweede als Eerste Kamer toch met de begrenzing ingestemd).

Stelselherziening & cultuurnota periode

Op 24 mei ontving staatssecretaris Uslu een [brief](#) waarin Kunsten '92, met het oog op de besluitvorming aangaande de stelselherziening en de recente verkenning van de Raad voor Cultuur, ervoor pleitte dat op korte termijn een verlenging van de cultuurnota met twee jaar het meest wenselijk is. Dit wel op voorwaarde dat daarvoor de benodigde extra middelen beschikbaar worden gesteld en dat de samenhang en gelijke behandeling in het bestel op alle niveaus geborgd wordt (zowel binnen het bestel als tussen de overheidslagen). Zo zouden instellingen meer tijd krijgen om gemaakte plannen uit te voeren die door corona niet konden plaatsvinden. En tegelijkertijd zou dan ruimte ontstaan (maar niet te veel) om de gewenste herinrichting van het bestel ter hand te nemen.

Tweede Kamer

Het besluit van de Rijksoverheid volgde op 24 oktober: definitief geen verlenging van de cultuurnotaperiode. In reactie hierop heeft Kunsten '92 in een brief vooral gepleit voor vereenvoudiging van de nieuwe ronde en voor ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. Ook hebben we de vrees uitgesproken dat het voornemen van de staatssecretaris om tijdens haar ambtsperiode tot een beter bestel te komen, hierdoor onder druk komt te staan.

Gemeenteraads- verkiezingen 2022

Gemeenteraadsverkiezingen 2022

Panel Noorderkracht tijdens Eurosonic|Noorderslag 2022

Kunsten '92 trapt het jaar af bij ESNS 2022 op 20 januari met 'Noorderkracht: Weerbaarder door samenwerking in stad en regio' waar ze vooruitblikte op Gemeenteraadsverkiezingen in maart. Het panelgesprek, georganiseerd door Kunsten '92 in samenwerking met de VNPF en de Federatie Creatieve Industrie, werd geleid door Bertien Minco. Minco ging in gesprek met lokale politici, zoals Berndt Benjamins (wethouder cultuur gemeente Groningen), Hein Kuiken (wethouder cultuur gemeente Leeuwarden), Mirjam Wulfse (gedeputeerde cultuur provincie Groningen) en met makers en culturele organisaties uit het noorden: Harmen van der Hoek (NNT/Guy and Roni), Karlijn Benthem (Jonge Harten) en Paul Giesen (Popfabryk). Reacties van onder meer Mirjam Terpstra (NAPK) en landelijke politici zoals Jorien Wuite (cultuurwoordvoerder D66).

Panel Noorderkracht, met van links naar rechts
Mirjam Terpstra, Bertien Minco, Hein Kuiken,
Jorien Wuite en Harmen van der Hoek.

Gemeenteraadsverkiezingen 2022

Input voor de collegeakkoorden

Cultuur. In aanloop naar de Gemeenteraadsverkiezingen schreef Kunsten '92 met Federatie Creatieve Industrie een handreiking van de sector om aankomende wethouders, raadsleden en politieke partijen te inspireren en begeleiden langs verschillende beleidsdomeinen. De [handreiking](#) leidde de volgende vraag: welke afspraken moeten er in uw gemeente worden gemaakt om te zorgen dat de culturele en creatieve sector wendbaar en weerbaarder kan worden, én bij kan blijven dragen aan een mooiere samenleving? In de digitale handreiking staan per maatschappelijke opgaven wat de culturele en creatieve sector eraan bijdraagt en wat de gemeente zelf kan doen. Ook zit de handreiking vol goede voorbeelden ('best practices') die door collega gemeenten zijn uitgevoerd.

Beste aankomende wethouders, raadsleden, politieke partijen en cultuurlief- hebbers,

Kunsten'92

Kunst en cultuur voor iedereen

- Match PPO-aanvragen (regeling Permanente Professionele Ontwikkeling) van zzp'ers in uw gemeente, naar voorbeeld van de **Kunstraad Groningen**.
- Stel een loket in om bijzondere steun te verlenen aan zzp'ers, zoals bijvoorbeeld **Regionaal Werk Centrum** van gemeente Amsterdam.
- Onderschrijf in het gemeentebestuur gedragscodes zoals de **Fair Practice Code**, **Governance Code Cultuur** en **Code Diversiteit & Inclusie**, om ze tot een vanzelfsprekend onderdeel van bedrijfsvoering in de sector te laten ontwikkelen.

Gemeenteraadsverkiezingen 2022

Erfgoed. Daarnaast presenteerde Kunsten '92 het [Erfgoedpamflet 2022](https://erfgoedpamflet.nl) voor gemeenteraadsleden en wethouders. Het pamflet laat zien welke kansen erfgoed biedt om te investeren in de kwaliteit van de leefomgeving, met de aanpak van de klimaatcrisis, de verduurzaming van onze samenleving en de realisatie van honderdduizenden woningen. Ze doet beroep op zes gebieden: **1)** basis op orde – investeer in kennis, kunde en capaciteit, **2)** benut bestaande gebouwen voor woningopgave – maak een kansenkaart voor monumenten, **3)** gebruik de rijke sporen uit het landschap – verbindt stad en land via een landschapsbiografie, **4)** ondersteun lokale cultuur, creatie en consumptie, **5)** zet erfgoed in als gids voor klimaatadaptatie, verduurzaming en energietransitie, **6)** bevorder de leefbaarheid van het platteland.

Gemeenteraadsverkiezingen 2022

Vooruitblikken tijdens ESNS 2022:
Noorderkracht – Weerbaarder door
samenwerking in stad en regio

Cultuur in de college-akkoorden

Erfgoedpamflet 2022

*Erfgoed maakt uw gemeente
leefbaar en aantrekkelijk.
Benut uw kansen!*

Gemeenteraads- verkiezingen 2022

Oproep aan u als raadslid en bestuurder:

Als gemeenteraadslid of wethouder staat u de komende bestuursperiode voor grote uitdagingen. Dit pamflet laat zien welke kansen erfgoed biedt om te investeren in de kwaliteit van de leef-omgeving, met de aanpak van de klimaatcrisis, de verduurzaming van onze samenleving en de realisatie van honderdduizenden woningen. Erfgoed is bij uitstek een beleidsterrein dat bijdraagt aan het welzijn van uw inwoners, aan economische innovatie en een interessant leef- en vestigingsklimaat.

In zes oproepen geven we aan waar uw kansen liggen en hoe u die als gemeenteraadslid of bestuurder straks kunt verzilveren!

Erfgoedplatform

Erfgoedplatform

Herstelplan erfgoed & monumenten

Het Erfgoedplatform van Kunsten '92 heeft samen met de Federatie Instandhouding Monumenten (FIM) een Herstelplan erfgoed & monumenten opgesteld, met zeven aanbevelingen voor het herstel van de erfgoedsector na de coronacrisis. Hierover is overleg gevoerd met een brede groep van belangenorganisaties, uitvoerende organisaties, eigendomsorganisaties, educatieve organisaties en hun vertegenwoordigers binnen de erfgoedsector. Op 7 april is de [brief met dit plan](#) aan de Tweede Kamer en staatssecretaris Uslu gestuurd.

Erfgoedplatform

Erfgoed Symposium 2022: de vrijwilliger in het erfgoed

Incognitobezoek van de jury aan de gemeente Almere. Van links naar rechts: juryvoorzitter Ina Adema, Patrick Timmermans, Heleen Alberdingk Thijm, Leanne Hoogwaerts en Susan Lammers.

Erfgoedplatform

BNG Bank Erfgoedprijs 2022

Op 2 juni hebben Gemeente Noordenveld en Kunsten '92 het Erfgoed Symposium en de uitreiking van de BNG Bank Erfgoedprijs 2022 georganiseerd in en rond het Unesco Werelderfgoed van Veenhuizen.

In 2020 won de Gemeente Noordenveld de BNG Bank Erfgoedprijs, waarmee de actieve en brede betrokkenheid van vrijwilligers in Noordenveld bij het lokale erfgoed werd beloond. Vrijwilligers zijn onmisbaar voor het behoud, onderhoud, uitdragen en het laten zien van het erfgoed. Het centrale thema van deze dag was dan ook 'De vrijwilliger in het erfgoed'. De deelnemers aan het symposium konden traditiegetrouw rekenen op interessante lezingen, excursies (door het Werelderfgoed van Veenhuizen) en de spannende uitreiking van de Erfgoedprijs.

Erfgoedplatform

De vier genomineerde gemeenten van de BNG Bank Erfgoedprijs waren Almere, Breda, Eindhoven en Regio Oost Achterhoek. De winnaar van de BNG Bank Erfgoedprijs 2022, en ook de winnaar van de Publieksprijs, werden bekendgemaakt door juryvoorzitter en commissaris van de Koning van Noord-Brabant Ina Adema. Het thema voor 2022 was Erfgoed & Kunst.

Gemeente Eindhoven
wint de prijs

Genomineerden en winnaars van de BNG Erfgoedprijs 2022: Eindhoven (winnaar), Almere (genomineerd) en Regio Oost Achterhoek (genomineerd en winnaar Publieksprijs). Niet op de foto: gemeente Breda.

Erfgoedplatform

De uitreiking van de BNG Bank Erfgoedprijs 2022 werd in dat kader opgeluisterd door een lezing van Suzanna Jansen, schrijfster van o.a. Het pauperparadijs. Aan de hand van haar boek, de theatervoorstelling en de theatrale luistertocht die op basis van de Veenhuizer geschiedenis zijn gemaakt, vertelde ze hoe erfgoed een inspiratiebron kan zijn voor kunst, en andersom, hoe kunst erfgoed zichtbaar kan maken om het zo door te geven aan volgende generaties.

De Gemeente Eindhoven werd verkozen tot winnaar van de BNG Bank Erfgoedprijs 2022. In het Gevangenis­museum in Veenhuizen kreeg Rik Thijs, wethouder van klimaat & energie, openbare ruimte & groen van Eindhoven de BNG Bank Erfgoedprijs ter waarde van € 25.000 uit handen van burgemeester Klaas Smid van Noordenveld. Daarnaast won de Regio Oost Achterhoek de Publieksprijs, de eervolle prijs voor het behalen van de meeste publieksstemmen van inwoners en geïnteresseerden.

Europaplattform

Aandacht voor Europese belang binnen het Nederlandse cultuurbeleid

In de zomer van 2022 is onze medewerkster Leanne Hoogwaerts toegetreden tot het bestuur van Culture Action Europe (CAE), het Europese platform voor culturele organisaties, dat zich inzet voor belangenbehartiging van de culturele sector op Europees niveau en waar Kunsten '92 lid van is. Dit biedt mogelijkheden om de komende tijd meer aandacht te besteden aan het Europese belang binnen het Nederlandse cultuurbeleid én om Nederlandse 'best practice' voorbeelden met onze collega's in Europa te delen.

In het afgelopen jaar heeft het Europaplatform de inspanningen om 2% van het Europees Herstelfonds te laten oormerken voor de culturele en creatieve sector beëindigd, toen begin 2022 bleek dat de Nederlandse overheid in haar aanvraag hier geen gehoor zou geven.

In 2022 is bekend geworden dat er een Knowledge & Innovation Community, gericht op Culture & Creativity, wordt opgezet. Deze wordt geleid door een consortium waar een aantal van onze leden en partners bij betrokken zijn, zoals de Federatie Creatieve Industrie en Beeld & Geluid. Er komen in heel Europa 6 kantoren waarvan 1 in Amsterdam; dit biedt kansen voor onze sector om ook op internationaal niveau bij te dragen maatschappelijke uitdagingen.

In de komende periode zet het platform zich onder andere in om de Cultural Deal for Europe te ondersteunen, en voorbereidingen te treffen voor de aankomende Europese verkiezingen in 2024.

Cultuureducatie

Kunsten '92 heeft in 2022 de werkgroep educatie en participatie in het leven geroepen met daarin een aantal belangrijke stakeholders zoals LKCA, Fonds voor Cultuurparticipatie, CJP, Cultuur-connectie, Theatergroep Playback, Museumvereniging en Kleinkunstig. Doel is om onze aandachtspunten, bijvoorbeeld rondom verkiezingen, in concrete beleidsvoorstellen uit te werken zeker in het licht van een nieuw cultuureducatiebeleidsplan dat vanaf 2025 moet gaan gelden.

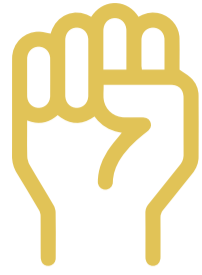
Daarvoor heeft Kunsten '92 mede namens deze werkgroep [haar input](#) aan de Directie erfgoed en kunsten van OCW gegeven op de evaluatie over tien jaar Cultuureducatie met Kwaliteit. De insteek was dat het cultuureducatiebeleid, zoals dat eerst in Cultuur en School, en later in CmK is geformuleerd, uitgaat van een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van onderwijs, cultuur en overheden. De vragen in de ingebrachte input betroffen zes thema's die spelen rond die gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Enkele leden van het Platform Cultuureducatie, met van links naar rechts
Fayyad Jahangier (LKCA), Albert Barth (Kleinkunstig), Walter Groenen (CJP en
bestuurslid Kunsten '92), Margo van der Valk (Theatergroep Playback), Marlies Tal (LKCA)
en Aukje Bolle (Kunstgebouw). Marianne Versteegh maakte de foto.

♥rt for Ukraine

De cultuursector in actie voor Oekraïne

Op 24 februari 2022 viel Rusland Oekraïne binnen. Deze schokkende oorlog, die helaas nog steeds voortduurt, leidde in binnen- en buitenland tot afgrijzen en afkeuring. De Nederlandse culturele en creatieve sector uitte direct zijn solidariteit met Oekraïne. Tijdens de actie hArtforUkraine, direct bij het uitbreken van de oorlog opgezet door de taskforce, werden vele culturele gebouwen verlicht met blauw en geelverlichte werden talloze benefietactiviteiten georganiseerd. Voor de actie was een logo ontworpen en een QR-code voor donaties gemaakt. Een aanzienlijk bedrag is opgehaald.

[De cultuursector komt in actie voor de inwoners van Oekraïne.](#)

h-artforukraine.nl

[Steun aan de culturele sector van Oekraïne.](#)

♥rt for Ukraine

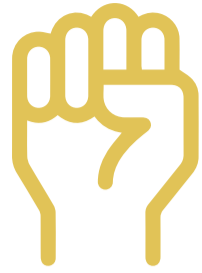
Meer dan 250 organisaties – van klein tot heel groot en door het hele land – deden mee. Overal waren de hashtags en de logo's te zien: op gebouwen, posters, verlichting, donatieboxen, enzovoort. Ook op sociale media waren zeer velen actief voor de campagne. Het toont de saamhorigheid en solidariteit van onze sector, en de geweldige kracht van kunst en cultuur om mensen samen te brengen en troost te bieden. De georganiseerde activiteiten zijn bijgehouden op de website h-artforukraine.nl die is opgezet in samenwerking met designbureau OVERHAUS.

FOR

UKRAINE

Kunsten '92 sloot zich ook aan bij de [oproep](#) van de European Theatre Convention die alle overheden, de Europese Commissie en wereldleiders heeft gevraagd om de samenwerking met Oekraïense culturele organisaties voort te zetten. De invasie heeft een ongeëvenaarde impact op de civiele maatschappij. Culturele samenwerking en uitwisseling vormen de basis voor dialoog, en dragen bij aan een bloeiende democratie. Het is daarom van het uiterste belang dat deze uitwisselingen worden voortgezet ongeacht de kosten. We roepen de Nederlandse overheid op de nodige middelen vrij te maken om deze programma's te blijven ondersteunen, zodat Nederlandse instellingen zich actief kunnen inzetten om hun Oekraïense collega's te kunnen steunen.

Paradisodebat 2022

Paradisodebat

In gesprek over urgente thema's

Op zondag 28 augustus vond het jaarlijkse Paradisodebat plaats. Een jaarlijks podium bij de start van het culturele seizoen, op de laatste dag van de Uitmarkt, georganiseerd door Kunsten '92, Paradiso, ACI (directieoverleg Amsterdamse culturele instellingen) en de Akademie van Kunsten. Hierbij gaan kunstenaars, politici en publiek uit het hele land met elkaar in gesprek over urgente thema's, zoals de noodzakelijke verbindingen tussen kunst, cultuur en samenleving.

Met als thema 'Terug naar de Toekomst' onderzochten sprekers en politici o.l.v. **Hasna El Maroudi** hoe we na twee jaar coronarestricties en een opeenstapeling van crises die ook de kunst- en cultuursector raken, een visie kunnen ontwikkelen voor de lange termijn. Eentje die de sector duurzaam verankert in de samenleving zodat ze bij een volgende tegenslag geen hulpeloos slachtoffer is maar (mede)oplosser van de problemen.

Covoorzitter Anne Breure opent
het Paradiisodebat 2022.

Paradisodebat

Kunsten '92 had vooraf het visiedocument [KUNSTEN2030](#) gepubliceerd. Hierin wordt aan de hand van zes principes geschetst hoe de kunst- en cultuursector binnen een paar jaar volledig toekomstbestendig te maken is.

Sprekers **Hicham Khalidi** (Jan van Eyck Academie), **Sanne Wallis de Vries** (cabaretiere), **Meta Knol** (kunsthistorica), **Tessa Cramer** (futurist), **Anna Noyons** (social designer), **Tobias Kokkelmans** (Nederlands Theater Festival), **John Agesilas** (Foundation / Summer Dance Forever), **Farid Benmbarek** (Straight Shooter / Top Notch) en **Touria Meliani** (wethouder Kunst en Cultuur Amsterdam) gingen in gesprek met de aanwezige Tweede Kamerleden waren **Salima Belhaj** (D66), **Pim van Strien** (VVD), **Mohammed Mohandis** (PvdA), **Marieke Koekkoek** (Volt) en **Peter Kwint** (SP). **Christine Teunissen** (Partij voor de Dieren) moest wegens ziekte verstek laten gaan.

A panel discussion is taking place on a stage in a grand, ornate hall. Five people are seated on a row of black stools, each with a microphone and a water bottle. The background features large, colorful stained glass windows and a balcony. The lighting is dramatic, with red and blue hues. The audience is visible in the foreground, seated on a balcony.

Van links naar rechts de Tweede Kamerleden Pim van Strien (VVD), Mohammed Mohandis (PvdA), Marieke Koekkoek (Volt) en Peter Kwint (SP) en Salima Belhaj (D66).

Paradisodebat

Naast het debat was er ook ruimte voor cultuur: een muzikale interventie door jazz zangeres **Kristina Kovaleva** en pianist **Harmen Fraanje** en een inspirerende bijdrage van **Babs Gons** (spoken-word artiest en schrijver).

Aan het einde van de bijeenkomst werd oud-voorzitter van Kunsten '92 **Jan Zoet** benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau door staatssecretaris van cultuur en media Gunay Uslu. De staatssecretaris prees Jan om zijn onvermoeibare inspanningen voor de kunsten. Daarbij roemde zij niet alleen zijn bijzondere aandacht voor jong talent en vernieuwing, maar ook zijn vermogen om het gemeenschappelijke geluid vanuit het hele culturele veld goed en duidelijk te laten doorklinken in politiek en samenleving.

Het debat is [hier](#) terug te kijken, en het verslag is [hier](#) terug te lezen.

Jazz zangeres Kristina Kovaleva en
pianist Harmen Fraanje

Fair Practice Code

Fair Practice Code

De Fair Practice Code is een gedragscode die inspireert tot reflectie en vraagt om een vertaling op maat naar de eigen werkpraktijk. Veel kunstenaars en creatieve professionals ervaren nog steeds financiële onzekerheid en werkdruk. Het is daarom belangrijk dat er aandacht blijft voor Fair practice en dat er concrete acties worden genomen om de arbeidsmarkt in de culturele en creatieve sector eerlijker en duurzamer te maken.

De activiteiten in 2022 waren gericht op het concreet werken met de vijf kernwaarden van de code door instellingen, makers, werknemers, financiers en publiek. Daarbij hoorde het vergroten van kennis, het ontwikkelen van methodieken en instrumenten voor Fair practice-werken en het vormen van nieuwe, duurzame kennisringen binnen de sector. Ook ging, logischerwijs, ook aandacht uit naar de gevolgen van corona voor de sector.

Lancering:
Fair Practice Lab
(23 november
2022)

Fair Practice Code

Strategie

Kunsten '92 volgde de ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving, en stelde haar leden daarvan op de hoogte. De code staat inmiddels hoog op de politieke en maatschappelijke agenda, maar draagvlak in de sector blijft cruciaal. Alle actoren in de sector en aan beleidszijde moeten de mogelijkheid hebben bij te dragen aan de toepasbaarheid van de code.

In 2022 expliciteerde staatssecretaris Cultuur&Media de aandacht voor de inkomenspositie van werkenden (makers en mogelijkmakers). In de Hoofdlijnenbrief (mei 2022) en de Meerjarenbrief (november 2022) lezen we dat de staatssecretaris de werkgelegenheid (meer opdrachten) voor makers wil stimuleren met diverse regelingen. Wij herkennen de ontwikkelingen en adviseren het ministerie van OCW bij het ontrafelen van de problematiek en denken mee aan oplossingsrichtingen.

Fair Practice Code

De Raad voor Cultuur zoomt in 'Over de Grens' (2022) in op het 'empoweren' van de makers/zzp'ers en ziet Fair pay en fair share uit de Fair Practice als relevante principes om bottlenecks aan te pakken¹.

¹ www.raadvoorcultuur.nl/documenten/adviezen/2022/06/21/over-de-grens

Bijeenkomst Fair P(lay) door EUNIC Netherlands, 5 april 2022. Met in het panel o.a. Leanne Hoogwaerts (Kunsten '92, tweede van rechts).

Fair Practice Code

Onderzoek

Uit de werkgroep Implementatie Fair Practice Code² kwamen in 2022 als belangrijkste knelpunten naar voren dat de code nog te vrijblijvend is, dat er een gebrek aan handvatten is om de code toe te passen, dat er een te grote nadruk ligt op fair pay en dat de meerkosten van fair pay problematisch zijn.

² Federatie Cultuur, Federatie Creatieve Industrie, de Creatieve Coalitie (makers), afgevaardigden van de overheids- en particuliere fondsen, de initiators van de code, de Wendbaren (ondersteunende instellingen in de cc-sector), Platform ACCT, afgevaardigden van het ministerie van OCW, en vertegenwoordigers van de creatieve industrie, opleidingen en festivals.

Fair Practice Code

Bureau Adviesbureau Strategies in Regulated Markets (SiRM) heeft in 2022 onderzoek gedaan naar de meerkosten van Fair pay. De meerkosten van Fair pay bestaan vooral uit tekortschietende beloning t.o.v. cao of beloningsafwijking en onbetaald structureel overwerk. De onderzoekers brachten niet alleen de meerkosten aan het licht, maar signaleerden ook de oorzaken en knelpunten in de bedrijfsvoering bij de implementatie van Fair pay bij de kleine en middelgrote instellingen en nieuwkomers (o.a. gebrek aan kennis, te weinig aanvragen, grootste pijn bij zzp'ers).

Uit de research in de sector door Social design bureau INK in het voorjaar van 2022 kwam naar voren dat het subsidiesysteem nog steeds 'méér maken met minder middelen' beloont. Gebrek aan Fair practice betekent gebrek aan diversiteit. Voor culturele instellingen en creatieve organisaties lijkt de Fair Practice Code een groot, onhaalbaar doel, vooral als de financiële middelen gelijk blijven. Het bureau ontwikkelde 3 oplossingsrichtingen, waarvan we er een verder hebben uitgewerkt in het najaar van 2022 (het Fair Practice Lab).

> Meerkosten van de invoering van de Fair Practice Code in Utrecht

René Goudriaan

Utrecht 8 maart 2022

SiRM. Strategies in Regulated Markets

Kunsten'92

Fair Practice Code

Implementatieprogramma

In 2022 zagen we positieve ontwikkelingen in het veld. Er is doorlopend een grote belangstelling voor de implementatieprogramma's. De code wordt ook door andere organisaties en brancheverenigingen opgepakt en uitgewerkt naar eigen gebruik. Leerprogramma's en leernetwerken nemen Fair practice trainingen op, waarin deelnemers aan de slag gaan met de code.

Leernetwerk - samenwerking met Gemeente Utrecht

In 2022 hebben we een samenwerkingstraject met de gemeente Utrecht en 55 meerjarig gesubsidieerde instellingen ontworpen en uitgevoerd. Over een periode van enkele maanden deelden politiek en het lokale culturele en creatieve veld kennis en ervaringen. In werksessies en intervisies werden kansen en obstakels onderzocht.

Moderator Lene Grooten leidt een Fair Practice bijeenkomst in Utrecht.

Fair Practice Code

Fair Practice Lab

Om gedragscodes te laten werken moeten die laagdrempelig en concreet zijn. Organisaties moeten zich eigenaar kunnen voelen van de code en er zelf invulling aan kunnen geven – binnen bepaalde randvoorwaarden. In 2022 is er i.sm. Platform ACCT en social designbureau INK gewerkt aan de ontwikkeling van het Fair Practice Lab. Dit Lab is een schaalbare versie van de lezingen en workshops die eerder gegeven zijn. Een ‘do it yourself’-workshop, waarmee organisaties met hun eigen mensen in een dagdeel komen tot een eigen Fair Practice Statement en actieplan.

In december 2022 zijn we in samenwerking met de gemeente Groningen en de provincie Groningen gestart met het Fair Practice Lab (pilot). Meer dan veertig Groningse organisaties nemen deel aan het traject. In mei 2023 is het Lab voor iedereen toegankelijk en te bestellen bij Kunsten '92.

Fair Practice Code

Promotie en voorlichting

Online

In 2022 is een digitale mediastrategie ontwikkeld en een Instagramaccount gestart. Doelgroep bestond uit kunstenaars en creatieve professionals met de leeftijd 25-35 jaar. Het project statement luidde: een eerlijke creatieve sector begint bij jou. Professionele waardering en het opbouwen van een duurzame carrière als autonoom kunstenaar of creatieve professional staan centraal. De doelgroep werd gestimuleerd de zelfscan op de website te doen. We zijn eind 2022 ook begonnen aan het verbeteren van de Fair Practice Code website.

Fair Practice Code

Publicatie

In 2021 hebben we de publicatie 'Navigeren met de Fair practice Code' uitgebracht, die grote aftrek vond, ook in 2022.

Lezingen en bijeenkomsten

Er is gesproken op meerdere bijeenkomsten in het land, hieronder de meeste relevante bijeenkomsten:

- Fair P(lay) door EUNIC Netherlands, 5 april 2022
- Industry dag door GO SHORT, 8 april 2022
- Museumcongres, 7 oktober 2022
- Flevoland Platformbijeenkomst Klassieke musici, 15 oktober 2022
- Codes in de praktijk
- Slagkracht door Cultuur+ Ondernemen, 17 november 2022
- No Man's Land, 7 december 2022

Fair Practice Code

Video en podcasts

I.s.m. Cultuur+Ondernemen is een videocollege opgenomen waar Anne Breure vertelt over het belang van de Fair Practice Code. Anne Breure gaat in gesprek in de derde aflevering van de Brood en Spelen podcast.

Fair Practice Code

Samenwerking

Platform ACCT

In 2022 is de samenwerking met Platform ACCT geïntensiveerd en is er actief kennis en expertise uitgewisseld. De samenwerking met Platform ACCT levert relevante kennis, ervaringen en netwerk op om te gebruiken en in te zetten voor het verder implementeren, promoten en verdiepen van de code. Samen waren we opdrachtgever voor het Fair Practcie Lab. De relevante kennis op het gebied van arbeidsvoorwaarden op digiPACCT is verdiept de informatievoorziening over Fair practice werken.

Fair Practice Code

De andere codes

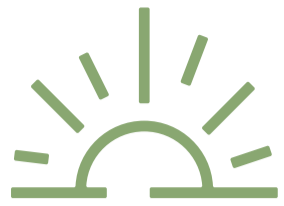
Naast de Fair Practice Code kent de culturele en creatieve sector nog twee codes: de Code Diversiteit & Inclusie en de Code Cultural Governance. In 2022 hebben we nauw samengewerkt met de voerders van deze codes, LKCA en Cultuur+Ondernemen, om de codes inhoudelijk af te stemmen en samen instrumenten te ontwikkelen.

Denktank

De Fair Practice Code is geïnitieerd door Anne Breurs en Anoeke Nuyens. Zij maken deel uit van de strategische denktank, waar tevens Yvonne Grootenboer, Michelle Schulkens, Rutger Gernandt, Marianne Versteegh en Jan Zoet lid van zijn. Als adviseurs en ambassadeur hebben in 2022 deze leden zich actief ingezet voor lezingen, presentaties, interviews en panelgesprekken. Zij doen ook doorlopend aanbevelingen met betrekking tot de implementatie van de code en zijn direct betrokken bij de doorontwikkeling van de Fair Practice Code.

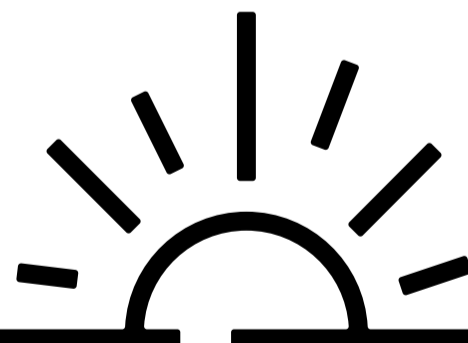

KUNSTEN 2030

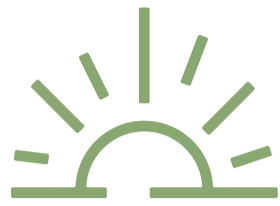

Rijke en onmisbare bron van inspiratie

Op 25 augustus presenteerde Kunsten '92 het visiedocument **KUNSTEN2030**. Dit essay biedt een visie op een nieuwe culturele en creatieve sector en is een startpunt voor debat. Het is een bron om uit te putten. KUNSTEN2030 is bedoeld als een toekomstbeeld. Van een sector die het vertrouwen geniet van een overheid die hem als partner beschouwt, en van een publiek dat hem ziet als rijke en onmisbare bron van inspiratie, ontspanning en zingeving. Die middenin het hier en nu staat en relevant is voor het algemene welzijn van Nederland.

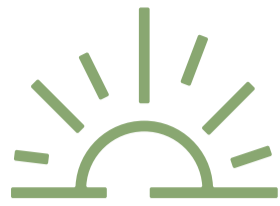
KUNSTEN 2030

De politiek

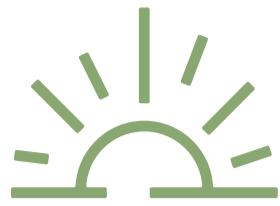
De politiek heeft cultuur omarmd, inclusief de partijen aan de randen van het politieke landschap. Dat heeft onder andere te maken met de onmisbare rol die kunst en cultuur spelen bij het tackelen van de grote vraagstukken van deze tijd. Van eenzaamheid onder ouderen en jeugdcriminaliteit tot de energietransitie, klimaatdoelstellingen en de verduurzaming van de economie – kunstenaars, ontwerpers, acteurs en schrijvers zetten al hun verbeeldingskracht en creativiteit in om met innovatieve en effectieve oplossingen te komen.

In Den Haag heeft het ministerie van OC&W allang niet meer het 'monopolie' op kunst en cultuur. Ook de ministeries van Sociale Zaken en Economie beschouwen de culturele en creatieve sector als essentiële spelers met een unieke bijdrage.

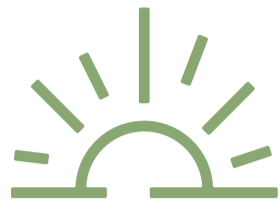

Totstandkoming

KUNSTEN2030 is op instigatie van Kunsten '92 gestart in januari 2021. We zaten met zijn allen midden in de coronacrisis. Het was een tijd waarin niets meer vanzelfsprekend was en de noodzaak van kunst in ons leven als het ware opnieuw werd ontdekt. Vernieuwers zagen kansen, pioniers startten nieuwe initiatieven. Concrete innovaties zoals online platforms en het streamen van voorstellingen ontplooiden zich in een hoog tempo. Naast enthousiasme, daadkracht en flexibiliteit, was er echter ook moedeloosheid, financiële onzekerheid en verdriet om de mooie projecten die in duigen vielen. Er was behoefte aan een wenkend perspectief, aan een toekomstbeeld waarin de rol van het ecosysteem dat de culturele en creatieve sector vormt een nieuwe betekenis krijgt.

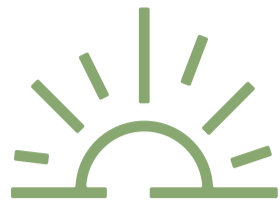

Als vereniging wilden we graag een waardevolle bijdrage leveren aan het gesprek over de toekomst van de culturele en creatieve sector. In de [New Creative Deal](#) hadden we samen met de Federatie Creatieve Industrie onze ambities al bij het nieuwe kabinet neergelegd: een samenhangend beleid voor de hele culturele en creatieve sector, met onbelemmerde toegang voor iedereen, een grotere maatschappelijke rol en een krachtige infrastructuur. Maar was het niet logisch en wenselijk dat de culturele en creatieve sector zelf de handschoen oppakte? Aan de hand van een programma, ontworpen door Jeroen van Erp, ontwerper en bestuurslid van Kunsten '92, zijn de ideeën van mensen in de sector in kaart gebracht en mogelijke paden ontwikkeld om doelen te bereiken. “Kunst zit overal. Kunst is denk ik de meest autonome transformerende kracht in de maatschappij.”, aldus Meta Knol, kunsthistorica/bestuur Kunsten '92.

Een weerbaar ecosysteem

Het zelfonderzoek door de culturele en creatieve sector zelf verduidelijkte dat het ecosysteem van de sector niet goed genoeg functioneert en dat de onderlinge verbindingen moeten worden versterkt. Het gaat om de relatie tussen kunstenaars, creatieven en instellingen, tussen de sector en de overheid en – niet in de laatste plaats – tussen de sector en het publiek. Die relaties moeten vanzelfsprekender, logischer en weerbaarder worden en het uitgangspunt zijn voor verdere ontwikkeling. In het essay worden zes gidsende principes voorgesteld, die kunnen worden gezien als de fundering onder het nieuwe ecosysteem.

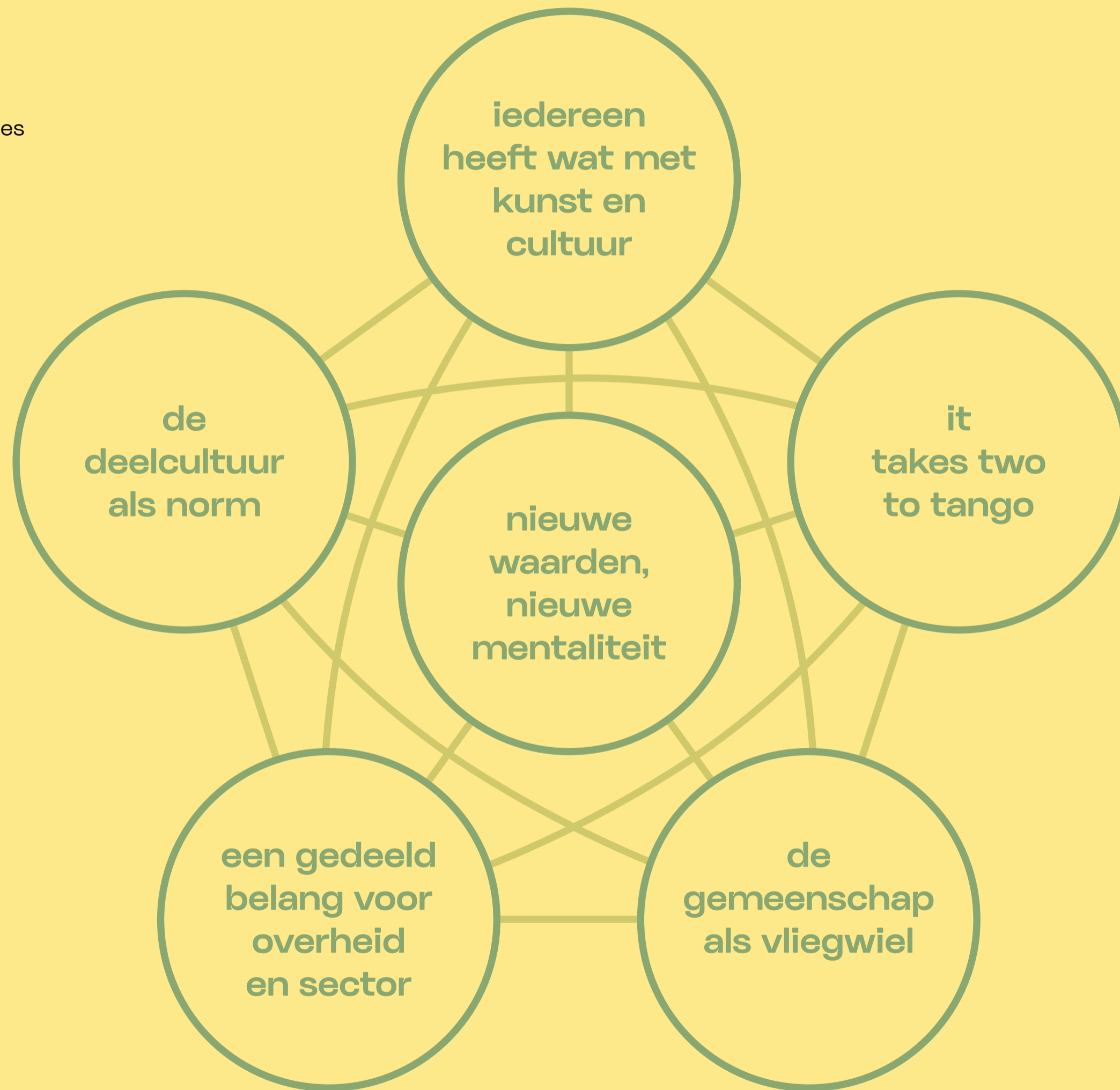

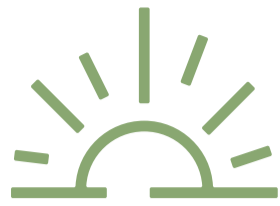
KUNSTEN2030 moet worden gezien als een inspiratiebron die voeding biedt voor veranderingsprocessen in de culturele en creatieve sector en de context waarbinnen zij opereert. De richting wordt bepaald door zes gidsende principes, handvatten of uitgangspunten die worden geconcretiseerd door interventies. De gidsende principes kunnen ook gezien worden als de fundering onder het nieuwe systeem, het weerspiegelt de idealen en motieven van het handelen. Om deze tastbaar te maken zijn per principe interventies bedacht, ingrepen in het systeem anno nu om de doelstelling van 2030 te realiseren.

De zes gidsende principes zijn:

1. Iedereen heeft wat met kunst en cultuur
2. Nieuwe waarden, nieuwe mentaliteit
3. De kracht van het ecosysteem – It takes two to tango
4. Vertrouwen bouwen: overheid en sector erkennen gedeeld belang
5. De gemeenschap als vliegwiel voor een rijke cultuur
6. De deelcultuur als norm

De zes gidsende principes

Aankondiging KUNSTEN2030
(25 augustus)

[KUNSTEN2030.nl](https://www.kunsten2030.nl)

18 Opinie

Cultuur wil écht beleid

Nu de cultuursector zich weer opricht, is het tijd de subsidieverlening beter te regelen, schrijven *Jeroen Bartelse* en *Anne Breure*.

Afgelopen weekend barstte het culturele seizoen weer los, na twee jaar coronacrisis. Makers, kunstenaars en culturele organisaties presenteerden hun nieuwste programma's. Samen uitgaan, door een museum of monument dwalen, een film of voorstelling pakken - het zijn momenten die het leven kleur en betekenis geven.

Maar boven deze hoopvolle opening hangt de vrees van wat de komende tijd gaat brengen. Heeft het virus nog trucs achter de hand? Gaat de energiecrisis, de gierende inflatie of economische recessie de culturele sector alsnog knock-out slaan? Ticketprijzen schieten omhoog. Dit is de duurste Lowlands ooit, kopte NRC afgelopen week.

De coronacrisis legde de zwakke plekken van de cultuursector bloot. De arbeidsmarkt is ontwricht. Zzp'ers werden hard geraakt en veel professionals - technici, marketeers, productieleders - zijn vertrokken. Concerten en voorstellingen mogen weer, maar worden regelmatig geannuleerd door gebrek aan personeel of omdat een tourbegroting niet rond te krijgen is. De reserves zijn opgebruikt en de weerstand is laag.

We moeten van die zwakke plekken af en de sector toekomstbestendig maken. Het is zaak nu stappen te zetten om tot een gezonde, toegankelijke en solidaire sector te komen. Het culturele veld is daaral mee begonnen: bij de opening van het culturele seizoen start Kunsten '92 het debat over de fundamenten van het cultuurbeleid.

Waarom hebben we kunst en cultuur ook alweer nodig? Het liefst beginnen we het antwoord op deze vraag met een hartstochtelijk verhaal over de waarde van kunst en cultuur. Over de inspiratie, troost en vreugde die het geeft. Cultuur draagt bij aan beter onderwijs en mentale gezondheid. Onze kunstenaars zijn in tijden van crisis onontbeerlijk voor het verbeelden van een andere toekomst.

Maar kijk ook naar de economie. De culturele en creatieve sector stond in het jaar voordat corona toesloeg stevig in haar schoenen. Met een aandeel van 3,7 procent in de Nederlandse economie nam zij 4,5 procent van de werkgelegenheid voor haar rekening. Ze is groter dan bijvoorbeeld de landbouwsector of de horecasector. In dat pre-coronajaar werkten er 344.000 mensen en waren er 550.000 vrijwilligers actief; zij ontvingen maar liefst 175 miljoen bezoeken.

Die culturele en creatieve sector bestaat uit een fijnmazig weefsel van artiesten, culturele en mediaorganisaties, producenten, toeleveranciers en fondsen. Een groot deel van hen kan, in normale omstandigheden, uitstekend op eigen benen staan. Voor sommige functies springt de overheid bij. Bijvoorbeeld voor het behoud van erfgoed, talentontwikkeling of cultuureducatie.

Maar dit weefsel staat onder druk. De verdeling van overheidsbijdragen is een ratrace. Elke vier jaar schrijven vele honderden organisaties hun vingers blauw aan subsidieaanvragen bij het Rijk, gemeenten of fondsen. Andere rennen van projectsubsidie naar projectsubsidie. De beoordelings- en verantwoordingslast is hoog, procedures stroperig. De ratrace trekt aanvragers en beleidsmakers elke keer

nrc
MAANDAG 29 AUGUSTUS 2022

de korte termijn in en zit toekomstdenken in de weg. Zo komen we niet van die zwakke plekken af. Staatssecretaris Uslu (Cultuur en Media, D66) zal de komende weken haar beleidsplannen presenteren. Dit is het moment om te kiezen; dit is het moment om een systeem te doorbreken.

Verlang om te beginnen de beleidscyclus van vier naar zes jaar, dat geeft meer lucht en minder bureaucratie. Verlaat nauwde prestatie-eisen, zoals het aantal voorstellingen en bezoekersaantallen, en kies voor bredere maatstaven: artistieke waarde, maatschappelijke impact en ondernemerschap. Gebruik financieringsvormen die passen bij de behoeften van de sector, kijk verder dan alleen het subsidie-instrument. Beloon gemeenten die investeren in cultuur, want als Rijk en gemeenten samen stoken maken zij een groter vuur.

Wees moedig, maak na 30 jaar ruimte voor een fundamentele herziening van het cultuurbeleid. Niet slechts een incidenteel steunpakket of een nieuwe functie toevoegen. Cultuurbeleid barst uit zijn voeten, pak het hele bestel aan.

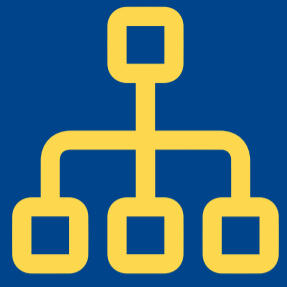

Jeroen Bartelse is algemeen directeur van TivoliVredenburg.

Anne Breure is programmaker in de podiumkunsten. Beiden zijn de nieuwe voorzitters van Kunsten '92, de belangvereniging voor de culturele en creatieve sector.

FOTO OLAF KRAAK / ANP

Kunsten '92

Algemene Ledenvergaderingen

ALV 30 juni 2022

Op donderdag 30 juni vond in Amare, Den Haag, de eerste algemene ledenvergadering van het jaar plaats. Tijdens deze ALV werden de formele verenigingszaken behandeld, zoals het vaststellen van de Jaarrekening 2021. Op de agenda van deze ledenvergadering stond ook de voordracht voor de opvolging van Jan Zoet, die na zes bevlogen jaren (twee termijnen) aftrad. Officieel werd er afscheid genomen van Jan tijdens het Paradisodebat op 28 augustus.

Van links naar rechts: Jeroen Bartelse, Anne Breure en Jan Zoet.

ALV 30 november 2022

De culturele sector vaart in een 'perfect storm': energiecrisis, inflatie, nasleep corona, ontwrichte arbeidsmarkt. Hoe wapenen we ons tegen deze uitdagingen? Vanuit welk moreel kompas gaan we deze problemen te lijf? Of is dit helemaal geen crisis, maar juist een transformatie?

Onder leiding van moderator en bestuurslid van Kunsten '92 Jörgen Tjon a Fong onderzochten we hoe om te gaan met meervoudige crises. Voormaling luitenant-generaal van de Koninklijke Landmacht Mart de Kruif, bij uitstek expert in het behoud van optimale wendbaarheid en weerbaarheid in crisissituaties, dacht mee en inspireerde ons. Zijn er tactieken uit de militaire wereld waar de culturele en creatieve sector van kan leren? Hoe kun je vooruit blijven denken als je nú moet handelen? Deze inzichten namen we vervolgens mee in de daaropvolgende discussie over de urgenties waar wij op de korte en langere termijn mee worden geconfronteerd.

Leden

Ook was er aandacht voor de nieuwe cultuurnotaronde en de verwachtingen ten aanzien van de herziening van het cultuurbestel. Directeur Erfgoed en Kunsten van OCW, Christianne Mattijssen, lichtten de beleidsbrieven van OCW toe. Ten slotte, gaven co-voorzitters Anne Breure en Jeroen Bartelse hun visie op actuele situatie in de sector.

Mart de Kruif tijdens de ALV
op 30 november 2022.

Nieuwe leden per 2022

- Fred Luiten
Concertorganisatie
- LVWB Fundraising
- Nationale
Monumentenorganisatie
- Stichting House of Circles
- BOG.
- De Creatieve Coalitie
- SALLY Dansgezelschap
Maastricht
- Museum Het Valkhof
- Het Lage Noorden
- Theatergroep PlayBack
- Stichting de Kleine Komedie
- Concertzender
- Stichting Ensemble Klang
- Stichting Oude Kerk

Per 31 december 2022 telde
Kunsten '92 426 leden.

Opzeggingen per 2022

- LYNX
- Nederlands
Openluchtmuseum
- WIG Productions
- Nederlandse Vakgroep
Keramisten (opgeheven)
- Ritmiek Dans en Muziek
(opgeheven)
- Diamantfabriek (opgeheven)

Samenstelling Dagelijks Bestuur op 1 januari 2022

- **Jan Zoet** - voorzitter - directeur Amare
- **Walter Groenen** - penningmeester - directeur CJP
- **Sandra den Hamer** - directeur EYE Filmmuseum
- **Els van der Plas** - tot 1 april 2022 zakelijk directeur Museum Bonnefanten Maastricht; m.i.v. 1 april 2022 algemeen directeur Allard Pierson Museum Amsterdam.
- **Willem van Zeeland** - hoofdredacteur Media VPRO

Samenstelling Algemeen Bestuur op 1 januari 2022

Bestond uit het Dagelijks Bestuur plus:

- **Rosa Asbreuk** - De Theatertroep; Platform Aanvang
- **Farid Benmbarek** - Head of A&R Top Notch
- **Anne Breure** - onafhankelijk strategisch adviseur en curator podiumkunsten
- **Peter van den Bunder** - belangenbehartiger Kunstenbond
- **Zippora Elders** - tot 1 april 2022- artistiek directeur Kunstfort Vijfhuizen; m.i.v. 1 april 2022 chief curator and Head of Curatorial Department & Outreach of the Gropius Bau in Berlin
- **Jeroen van Erp** - strateeg Fabrique
- **Meta Knol** - directeur Leiden 2022 City of Science
- **Marlo Reeders** - directeur Nationale Monumentenorganisatie
- **Jörgen Tjon a Fong** - directeur De Kleine Komedie
- **Naomi Velissariou** - theatermaker

Bestuurswisselingen per 30 juni 2022 tijdens de Algemene Ledenvergadering

Beëindiging voorzitterschap en bestuurslidmaatschap

- **Jan Zoet**, voorzitter - algemeen directeur Amare

Nieuwe duovoorzitters

- **Anne Breure** - onafhankelijk strategisch adviseur en curator
en m.i.v. 10 november 2022 creatief directeur Theater Utrecht
- **Jeroen Bartelse** - algemeen directeur TivoliVredenburg

Bestuurswisselingen per 30 november 2022 tijdens de Algemene Ledenvergadering

Beëindiging bestuurslidmaatschap

- **Els van der Plas** - algemeen directeur Allard Pierson Museum, na drie termijnen
- **Naomi Velissariou** - kunstenaar, na twee termijnen
- **Jeroen van Erp** - strateeg Fabrique, na twee termijnen

Nieuwe bestuursleden

- **Birgit Donker** - directeur Nederlands Fotomuseum Rotterdam
- **Aiman Hassani** - codirecteur WeDoWe en maker
- **Heleen Rouw** - algemeen directeur Cinekid Festival
- **Jan Geert Vierkant** - directeur Metropole Orkest

Herbenoemd

- **Sandra den Hamer** - directeur EYE Filmmuseum, tweede termijn herbenoemd

Over de nieuwe voorzitters

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van Kunsten '92 van 30 juni 2022 zijn **Anne Breure** en **Jeroen Bartelse** door de leden benoemd tot duovoorzitters van Kunsten '92. Zij namen het stokje over van Jan Zoet, die twee termijnen heeft vol gemaakt. Jan heeft zes jaar lang de vereniging geleid en was afgelopen twee jaar ook voorzitter van de [Taskforce culturele en creatieve sector](#). Het officiële afscheid vond plaats tijdens het Paradisodebat op zondag 28 augustus 2022.

Op voordracht van een benoemingscommissie zijn twee nieuwe voorzitters gekozen. Zij vervullen deze functie onbezoldigd, naast hun werkzaamheden in de culturele sector. Anne Breure was onafhankelijk curator en adviseur, nu creatief directeur Theater Utrecht. Jeroen Bartelse is algemeen directeur van TivoliVredenburg en lid van de Taskforce culturele en creatieve sector. Bij de aanvaarding van hun voorzitterschap benadrukte het duo dat Kunsten '92 voor de volle breedte van de culturele en creatieve sector moet staan.

“De coronacrisis heeft de sector in al haar verschijningsvormen meer dan ooit samengebracht. Die bundeling van krachten – het verbreden, verbinden en verenigen van de gehele culturele en creatieve sector is cruciaal voor een sterke lobby. Daar past een duovoorzitterschap bij. Samen vertegenwoordigen we meer perspectieven: verschillende generaties, vrouw/man, makers/organisaties, persoonlijkheden. We kunnen van rol en perspectief wisselen, elkaar bevragen, aanvullen.”

In 2022 werden de werkzaamheden uitgevoerd door een algemeen secretaris (1 FTE), een zakelijk leider/projectleider (1 FTE), een medewerker erfgoed, netwerk en beleid (0,8 FTE) en (met ingang van 1 maart 2022) een projectmedewerker (0,6 FTE). Het vaste personeelsbestand is daarmee in 2022 van drie naar vier medewerkers gegaan. Genoemde medewerkers zijn in loondienst. Beloning wordt globaal gebaseerd op de cao Toneel en Dans.

In 2022 werkte op zzp-basis een programmaleider om de Fair Practice Code verder te ontwikkelen en te implementeren. Het ministerie van OCW stelde hiervoor een bedrag beschikbaar aan Kunsten '92, die sinds 2018 'aanjager' is voor het project Fair Practice Code is.

Net als in 2021 bleef in 2022 een mengvorm van thuis en op kantoor werken bestaan, waarbij er inmiddels weer steeds meer op kantoor wordt gewerkt.

In september 2022 is gestart met de werving van een opvolger van Marianne Versteegh, die in 2023 de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Het bestuur van Kunsten '92 heeft besloten dat de nieuwe functionaris de titel 'directeur' krijgt.

Colofon

Kunsten '92

Herengracht 62

1015 BP Amsterdam

info@kunsten92.nl

www.kunsten92.nl

fotografie Kunsten '92

ontwerp OVERHAUS ontwerp en communicatie

© 2023

Kunsten'92